

ร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อประชาชน พ.ศ.

นายอภิชาติ ศิริสุนทร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ เป็นผู้เสนอ

(เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อประชาชน
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อประชาชน เพื่อให้ผู้ครอบครองหรือผู้ที่อ้างสิทธิในการครอบครองที่ดินที่รัฐอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมซึ่งมีคุณสมบัติเหมาะสม สามารถดำเนินการเพื่อขออนุญาตที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน

เหตุผล

โดยในปัจจุบัน ประเทศไทยประสบปัญหาความเหลื่อมล้ำในการถือครองทรัพย์สินในระดับสูง ซึ่งปัญหาการถือครองที่ดินที่กระจุกตัวก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ปัญหาความเหลื่อมล้ำดังกล่าวทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ รัฐมักมีมุมมองในการสงวนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้ยังคงเป็นของรัฐ เมื่อเกิดความจำเป็นที่จะต้องกระจายที่ดินให้ประชาชนใช้ประโยชน์เพื่อทำกินหรือเพื่อเหตุจำเป็นอื่น รัฐก็มักจะกำหนดมิให้กรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นตกเป็นของประชาชน พร้อมทั้งพ่วงเงื่อนไขหลายประการ เช่น การจำกัดประเภทของการใช้ประโยชน์ที่ดิน การจำกัดการโอนสิทธิครอบครอง ดังที่พบในบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งท้ายที่สุดเมื่อมีการเปลี่ยนผู้ครอบครองที่ดินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก็ย่อมส่งผลให้เกิดความไม่มั่นคงในที่ดินต่อทั้งผู้ครอบครองเดิมและผู้ครอบครองใหม่ อีกทั้งยังทำให้รัฐขาดฐานข้อมูลผู้ครอบครองที่ดินดังกล่าวที่ถูกต้องแม่นยำ ดังนั้น เพื่อให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดินแก่ประชาชนอย่างแท้จริงอันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในการถือครองทรัพย์สินของประเทศไทย รวมไปถึงผลประโยชน์ต่อรัฐที่จะทำให้มีฐานข้อมูลเพื่อการบริหารราชการแผ่นดินที่ถูกต้องแม่นยำยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
การปฏิรูปที่ดินเพื่อประชาชน
พ.ศ.

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้เกิดการกระจายที่ดินของรัฐไปเป็นกรรมสิทธิ์ของประชาชนผู้ทำประโยชน์ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อประชาชน พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“การปฏิรูปที่ดินเพื่อประชาชน” หมายความว่า การปรับปรุงเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน โดยการนำที่ดินของรัฐในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มาจัดให้เป็นกรรมสิทธิ์ของประชาชน ตามเงื่อนไข ขั้นตอนและวิธีการตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

“ที่ดินของรัฐ” หมายความว่า บรรดาที่ดินทั้งหลายอันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน หรือสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อนุมัติให้บุคคลเข้าอยู่อาศัยหรือทำประโยชน์ตามกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ

“เขตปฏิรูปที่ดิน” หมายความว่า เขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมภายในพื้นที่ที่พระราชกฤษฎีกากำหนดเป็นเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อประชาชนตามพระราชบัญญัตินี้

“เขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม” หมายความว่า เขตที่ดินที่พระราชกฤษฎีกากำหนดเป็นเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

“หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์” หมายความว่า หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

“ประชาชนผู้มีสิทธิ” หมายความว่า บุคคลธรรมดาผู้มีสัญชาติไทยหรือสถาบันเกษตรกรซึ่งเป็นผู้มีสิทธิได้รับกรรมสิทธิ์ในที่ดินตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

“หนังสือรับรอง” หมายความว่า เอกสารราชการที่สำนักงานออกให้แก่ประชาชนผู้มีสิทธิเพื่อใช้เป็นหลักฐานประกอบการขอออกโฉนดที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และออกกฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๕ เมื่อพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับแล้ว ห้ามมิให้มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมขึ้นในท้องที่ได้อีก

มาตรา ๖ ให้คณะรัฐมนตรีมีอำนาจตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน

การกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินตามวรรคหนึ่ง อาจประกาศกำหนดเป็นเขตจังหวัด หรือบางส่วนภายในเขตจังหวัด หรือบางส่วนซึ่งมีเขตติดต่อคาบเกี่ยวกันตั้งแต่สองจังหวัดขึ้นไปก็ได้

มาตรา ๗ เมื่อพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินตามมาตรา ๖ มีผลใช้บังคับแล้ว ให้คณะกรรมการมีอำนาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อประชาชนตามพระราชบัญญัตินี้

การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขตามวรรคหนึ่ง อาจมีความแตกต่างกันในแต่ละเขตปฏิรูปที่ดินก็ได้

มาตรา ๘ ให้สำนักงานมีหน้าที่และอำนาจดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อประชาชนตามพระราชบัญญัตินี้ โดยอาจประกาศแต่งตั้งบุคคลขึ้นเป็นคณะทำงาน และมอบหมายหน้าที่และอำนาจที่มีตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งหมดหรือบางส่วนให้คณะทำงานกระทำการแทนก็ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

หมวด ๒

การปฏิรูปที่ดินเพื่อประชาชน

ส่วนที่ ๑

การจัดหาที่ดินเพื่อการปฏิรูป

มาตรา ๙ ที่ดินซึ่งจะนำมาปฏิรูปที่ดินเพื่อประชาชนตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องเป็นที่ดินของรัฐซึ่งอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ไม่ว่าที่ดินนั้นจะเป็นที่ดินซึ่งเคยออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมาก่อนแล้วหรือไม่

มาตรา ๑๐ เมื่อมีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินใช้บังคับในพื้นที่ใดแล้ว ให้สำนักงานมีอำนาจกระทำการใด ๆ ในที่ดินของรัฐซึ่งอยู่ภายในเขตปฏิรูปที่ดินนั้นภายใต้หน้าที่และอำนาจของสำนักงานตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นแต่เพียงผู้เดียว

กรณีที่มีเอกชนหรือหน่วยงานของรัฐอื่นได้แย่งอำนาจกระทำการของสำนักงานตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดว่าสำนักงานมีอำนาจกระทำการนั้นหรือไม่

คำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๑ เพื่อประโยชน์ในการจัดหาที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อประชาชน ให้สำนักงานมีหน้าที่สำรวจสิทธิ และดำเนินการออกหนังสือรับรองให้กับประชาชนผู้มีสิทธิในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อนำไปสู่การออกโฉนดที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินต่อไป

ส่วนที่ ๒

การดำเนินการปฏิรูป

มาตรา ๑๒ เมื่อมีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินใช้บังคับในพื้นที่ใดแล้ว ให้สำนักงานยุติการดำเนินการเพื่อออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในพื้นที่นั้นไว้ก่อน และให้สำนักงานแจ้งให้บรรดาผู้มีชื่อตามหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินนั้นซึ่งได้รับอนุญาตก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกาใช้บังคับรายงานจำนวนแปลงที่ดิน ขนาดที่ดินแต่ละแปลง ที่ตั้งของที่ดิน และกระทำการทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับอนุญาตต่อสำนักงานภายในเก้าสิบวัน

การแจ้งและการรายงานตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๑๓ เมื่อครบกำหนดการรายงานตามมาตรา ๑๒ แล้ว ให้สำนักงานดำเนินการสำรวจ ตรวจสอบ หรือดำเนินการด้วยวิธีการอื่นใดตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด เพื่อรับรองว่าการรายงานดังกล่าวนั้นถูกต้องตามความเป็นจริง

เมื่อสำนักงานได้รับรองการรายงานตามวรรคหนึ่งแล้ว ถ้าปรากฏว่าบุคคลผู้รายงานเป็นประชาชนผู้มีสิทธิ ให้สำนักงานดำเนินการออกหนังสือรับรองแก่บุคคลนั้นภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับรองการรายงาน

ถ้าปรากฏว่าการรายงานนั้นไม่ถูกต้องตามความเป็นจริงโดยผู้รายงานไม่มีเจตนาทุจริต ให้สำนักงานแก้ไขการรายงานนั้นให้ตรงตามความเป็นจริงและรับรองการรายงานนั้น และหากปรากฏว่าบุคคลผู้รายงานเป็นประชาชนผู้มีสิทธิ ให้สำนักงานดำเนินการตามวรรคสองด้วย

ถ้าปรากฏว่าการรายงานนั้นไม่ถูกต้องตามความเป็นจริงโดยผู้รายงานมีเจตนาทุจริต ให้สำนักงานยุติการพิจารณาการรายงานของบุคคลนั้น โดยให้ถือเสมือนว่าไม่เคยมีการรายงานนั้นเลย แต่บุคคลผู้รายงานโดยมีเจตนาทุจริตยังต้องรับโทษหากมีกฎหมายกำหนดว่าการรายงานโดยมีเจตนาทุจริตนั้นเป็นความผิด

หากบุคคลผู้รายงานไม่เห็นด้วยกับผลการพิจารณาของสำนักงานตามวรรคสามหรือวรรคสี่ บุคคลผู้รายงานนั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบหรือควรทราบผลการพิจารณาของสำนักงาน

เมื่อมีการอุทธรณ์ตามวรรคห้า ให้คณะกรรมการแจ้งสำนักงานเพื่อชะลอการออกหนังสือรับรองแก่ผู้อุทธรณ์ไว้ก่อน หากมีการออกหนังสือรับรองแล้ว ให้ถือว่าหนังสือรับรองนั้นไม่สมบูรณ์ จนกว่าคณะกรรมการจะมีคำวินิจฉัยชี้ขาดให้เป็นประการใด

ให้สำนักงานปฏิบัติตามคำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการ คำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๔ เมื่อสำนักงานได้รับรองการรายงานตามมาตรา ๑๓ ครบถ้วนแล้ว ให้สำนักงานดำเนินการสำรวจ ตรวจสอบ หรือดำเนินการด้วยวิธีการอื่นใดตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลว่ามีผู้ใดนอกเหนือจากบุคคลผู้รายงานตามมาตรา ๑๒ ที่ได้ครอบครองและเข้าทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐภายในเขตปฏิรูปที่ดินบ้าง

ข้อมูลตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย ชื่อของบุคคลที่ครอบครองและเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน จำนวนแปลงที่ดิน ขนาดที่ดินแต่ละแปลง ที่ตั้งของที่ดิน และลักษณะการทำประโยชน์ในที่ดิน

สำนักงานอาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่นั้นเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และมีอำนาจดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลตามขั้นตอนและวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลตามมาตรานี้ ต้องแล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินใช้บังคับ

มาตรา ๑๕ เมื่อปรากฏข้อมูลอันได้มาจากการดำเนินการตามมาตรา ๑๔ ว่า บุคคลใดเป็นประชาชนผู้มีสิทธิ ให้สำนักงานปิดประกาศชื่อ รูปแปลงที่ดินและรายละเอียดอื่นอันทำให้บุคคลนั้นมีคุณสมบัติเป็นประชาชนผู้มีสิทธิไว้ในที่เปิดเผย ณ ที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งแปลงที่ดินนั้นตั้งอยู่เป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับแต่วันปิดประกาศ และให้เผยแพร่รายละเอียดดังกล่าวให้ประชาชนทราบทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่บุคคลใดเห็นว่า บุคคลตามมาตรา ๑๕ ไม่ใช่ประชาชนผู้มีสิทธิ หรือเป็นประชาชนผู้มีสิทธิ แต่จะได้รับการสิทธิในที่ดินตามพระราชบัญญัติไม่น้อยกว่าหรือมากกว่าที่ควรได้ ให้บุคคลนั้นยื่นคำร้องเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการภายในเก้าสิบวันนับแต่วันปิดประกาศ

เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้คณะกรรมการมีอำนาจเรียกบุคคลและเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการวินิจฉัย โดยการวินิจฉัยนั้นให้มีกำหนดแล้วเสร็จไม่เกินสิบห้าวัน นับแต่วันที่รับคำร้อง

หากไม่มีบุคคลใดยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง หรือคณะกรรมการวินิจฉัยให้ยกคำร้องนั้น ให้สำนักงานดำเนินการออกหนังสือรับรองแก่ประชาชนผู้มีสิทธิในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันปิดประกาศ

หากคณะกรรมการเห็นว่าบุคคลผู้ถูกร้องนั้นเป็นประชาชนผู้มีสิทธิ แต่จะได้รับการสิทธิในที่ดินตามพระราชบัญญัตินี้ไม่น้อยกว่าหรือมากกว่าที่ควรได้ ให้คณะกรรมการมีคำสั่งให้สำนักงานดำเนินการแก้ไขข้อมูลและดำเนินการตามมาตรา ๑๔ ใหม่ตั้งแต่ต้น

หากคณะกรรมการเห็นว่าบุคคลผู้ถูกร้องนั้นไม่ใช่ประชาชนผู้มีสิทธิ ให้คณะกรรมการมีคำสั่งให้สำนักงานดำเนินการถอนประกาศที่ปิดไว้ตามมาตรา ๑๔ และประกาศให้ประชาชนทราบทางอิเล็กทรอนิกส์ว่าบุคคลผู้ถูกร้องนั้นไม่ใช่ประชาชนผู้มีสิทธิด้วย

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๗ เมื่อครบกำหนดสองปีนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาประกาศเขตปฏิรูปที่ดินใช้บังคับ แต่สำนักงานยังดำเนินการตามมาตรา ๑๔ ในพื้นที่ตามพระราชกฤษฎีกานั้นไม่แล้วเสร็จ ให้คณะกรรมการมีอำนาจประกาศขยายกำหนดเวลาได้ตามที่เห็นสมควร แต่ต้องไม่เกินหนึ่งปี

หากคณะกรรมการไม่ประกาศขยายกำหนดเวลา หรือเมื่อครบกำหนดเวลาตามที่คณะกรรมการได้ประกาศขยายตามวรรคหนึ่งแล้วการดำเนินการตามมาตรา ๑๔ ยังไม่แล้วเสร็จ ให้สำนักงานประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์และสื่ออื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด ให้บุคคลที่เห็นว่าตนเองเป็นประชาชนผู้มีสิทธิตามพระราชบัญญัตินี้เสนอหลักฐานต่อสำนักงานภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่เริ่มต้นการประชาสัมพันธ์

รูปแบบของหลักฐานและการเสนอหลักฐานตามวรรคสองให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๑๘ ให้สำนักงานพิจารณาหลักฐานตามมาตรา ๑๗ ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับการเสนอหลักฐาน

ในกรณีที่สำนักงานพิจารณาแล้วเห็นว่าบุคคลผู้เสนอหลักฐานนั้นเป็นประชาชนผู้มีสิทธิ ให้นำความตามมาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ มาบังคับใช้โดยอนุโลม

ในกรณีที่สำนักงานพิจารณาแล้วเห็นว่าบุคคลผู้เสนอหลักฐานนั้นไม่เป็นประชาชนผู้มีสิทธิ หากบุคคลผู้เสนอหลักฐานไม่เห็นด้วยกับผลการพิจารณา ให้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ผลการพิจารณา คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๙ เมื่อได้รับหนังสือรับรองตามพระราชบัญญัติแล้ว ให้บุคคลที่มีชื่อในหนังสือรับรองยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน

ให้กรมที่ดินดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่บุคคลที่มีชื่อในหนังสือรับรองให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่บุคคลนั้นได้มีคำขอ

มาตรา ๒๐ เมื่อดำเนินการตามมาตรา ๑๘ แล้วเสร็จ และไม่มีอุทธรณ์โดยอยู่ระหว่างพิจารณาแล้ว ให้สำนักงานออกประกาศว่าการปฏิรูปที่ดินเพื่อประชาชนในเขตปฏิรูปที่ดินนั้นเป็นอันเสร็จสิ้นแล้ว

ให้ถือว่าไม่มีผู้ใดครอบครองหรือใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐในเขตปฏิรูปที่ดินซึ่งได้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อประชาชนเสร็จสิ้นแล้ว เว้นแต่ที่ดินของรัฐซึ่งได้ออกหนังสือรับรองตามพระราชบัญญัตินี้และยังไม่ได้ดำเนินการหรืออยู่ระหว่างดำเนินการขอออกโฉนดที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน

มาตรา ๒๑ เมื่อนายกรัฐมนตรีเห็นว่าการปฏิรูปที่ดินเพื่อประชาชนได้เป็นอันเสร็จสิ้นทั่วราชอาณาจักรแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อตราพระราชกฤษฎีกายุติการปฏิรูปที่ดินเพื่อประชาชน

มาตรา ๒๒ เมื่อพระราชกฤษฎีกายุติการปฏิรูปที่ดินเพื่อประชาชนมีผลใช้บังคับแล้ว ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ และให้ยุบเลิกสำนักงาน โดยให้ออนที่ดินของรัฐในเขตปฏิรูปที่ดินไปอยู่ในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ

การจะโอนหรือเปลี่ยนแปลงบรรดาหน้าที่และอำนาจ กิจการ ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ งบประมาณ และรายได้ของสำนักงานให้เป็นประการใด ให้กำหนดลงในพระราชกฤษฎีกายุติการปฏิรูปที่ดินเพื่อประชาชนด้วย

ส่วนที่ ๓

สิทธิในที่ดิน

มาตรา ๒๓ บุคคลที่มีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ เป็นประชาชนผู้มีสิทธิ

(๑) เป็นผู้ที่มีชื่อในหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ และมีพยานหลักฐานพิสูจน์ได้ว่า ได้เป็นผู้ทำประโยชน์ในที่ดินนั้นต่อเนื่องนับแต่ได้รับอนุญาตจนถึงปัจจุบัน โดยไม่เคยมีการแบ่งแยกหรือโอนที่ดินนั้นไปยังผู้อื่น เว้นแต่เป็นการแบ่งแยกเพื่อการรับโอนมาทางการตกทอดทางมรดก

(๒) เป็นผู้ที่ไม่ใช่ชื่อในหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ แต่มีพยานหลักฐานพิสูจน์ได้ว่า ได้เข้าทำเกษตรกรรมในที่ดินนั้นอย่างสงบเปิดเผยโดยเจตนาเป็นเจ้าของต่อเนื่องกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี และมีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างหนึ่งอย่างใดเกี่ยวกับการได้ที่ดินนั้นมาจากผู้มีชื่อในหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินนั้น

(๓) เป็นผู้ที่ไม่ใช่ชื่อในหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ แต่มีพยานหลักฐานพิสูจน์ได้ว่า ได้เข้าทำประโยชน์อย่างอื่นที่ไม่ใช่เกษตรกรรมในที่ดินนั้นอย่างสงบเปิดเผยโดยเจตนาเป็นเจ้าของต่อเนื่องกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี และมีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างหนึ่งอย่างใดเกี่ยวกับการได้ที่ดินนั้นมาจากผู้มีชื่อในหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินนั้น

บุคคลตาม (๒) ต้องเป็นผู้ที่มีทรัพย์สินรวมกันไม่เกินสิบล้านบาท และบุคคลตาม (๓) ต้องเป็นผู้ที่มีทรัพย์สินรวมกันไม่เกินห้าสิบล้านบาทและมีกรรมสิทธิ์ที่ดินแปลงหนึ่งหรือหลายแปลงที่รวมอาณาจักรรวมกันไม่เกินห้าสิบไร่

มาตรา ๒๔ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ได้รับโอนที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อประชาชนตามพระราชบัญญัตินี้ บุคคลผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๓ (๑) จะแบ่งแยกหรือโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นไปยังผู้อื่นมิได้ เว้นแต่การโอนขายไปยังธนาคารที่ดินหรือเป็นการตกทอดทางมรดกแก่ทายาทโดยธรรม

มาตรา ๒๕ ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่ได้รับโฉนดที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อประชาชนตามพระราชบัญญัตินี้ บุคคลผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๓ (๒) และ (๓) จะแบ่งแยกหรือโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นไปยังผู้อื่นมิได้ เว้นแต่การโอนขายไปยังธนาคารที่ดินหรือเป็นการตกทอดทางมรดกแก่ทายาทโดยธรรม

มาตรา ๒๖ บุคคลหนึ่งจะได้รับกรรมสิทธิ์ในที่ดินด้วยวิธีการตามพระราชบัญญัตินี้เกินกว่าห้าสิบไร่ไม่ได้ เว้นแต่จะเป็นบุคคลตามมาตรา ๒๓ (๑) ซึ่งเป็นผู้มีชื่อในหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินแปลงหนึ่งหรือหลายแปลงรวมกันเกินกว่าห้าสิบไร่ แต่ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยไร่

หมวด ๓

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๒๗ ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งอันชอบด้วยกฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๘ ผู้ใดจงใจแสดงเอกสารหรือหลักฐานอย่างใด ๆ หรือแจ้งข้อความซึ่งตนเองรู้อยู่แล้วว่าเป็นเท็จต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๙ ถ้าความผิดตามมาตรา ๒๘ นั้นได้กระทำไปเพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่หลงเชื่อว่าตนเองหรือบุคคลอื่นเป็นประชาชนผู้มีสิทธิ หรือกระทำไปเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นมีสิทธิได้รับกรรมสิทธิ์ในที่ดินตามเงื่อนไขแห่งพระราชบัญญัตินี้มากกว่าที่ควรได้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีและปรับไม่เกินหกหมื่นบาท

มาตรา ๓๐ ผู้ใดเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๑ ถ้าความผิดตามมาตรา ๓๐ นั้นได้กระทำไปเพื่อให้ผู้หนึ่งผู้ใดมีสิทธิได้รับกรรมสิทธิ์ในที่ดินตามเงื่อนไขแห่งพระราชบัญญัตินี้ทั้งที่ไม่มีคุณสมบัติหรือบกพร่องในคุณสมบัติ หรือได้กระทำไปเพื่อให้ผู้หนึ่งผู้ใดมีสิทธิได้รับกรรมสิทธิ์ในที่ดินตามเงื่อนไขแห่งพระราชบัญญัตินี้มากกว่าที่ควรได้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปีและปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๒ ให้ถือว่าบุคคลผู้เข้าร่วมโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนในลักษณะแปลงรวมโดยไม่ให้กรรมสิทธิ์ ตามนโยบายของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ในท้องที่ที่ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแล้วก่อนพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นประชาชนผู้มีสิทธิ เมื่อมีการประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินใช้บังคับในพื้นที่นั้น

ให้คณะกรรมการมีอำนาจประกาศกำหนดขั้นตอน วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการเพื่อออกหนังสือรับรองให้แก่บุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้สอดคล้องกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลม

มาตรา ๓๓ บุคคลที่อยู่ระหว่างการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม แต่สำนักงานได้ยุติการดำเนินการนั้นตามมาตรา ๑๒ มีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการเพื่อให้คณะกรรมการมีคำวินิจฉัยเป็นรายกรณีได้

หากคณะกรรมการเห็นว่าบุคคลผู้ยื่นคำร้องนั้นมีคุณสมบัติที่จะได้มาซึ่งหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้คณะกรรมการมีคำสั่งอย่างใด ๆ เพื่อให้สำนักงานดำเนินการออกหนังสือรับรองให้แก่บุคคลผู้ยื่นคำร้องนั้น ทั้งนี้ การดำเนินการออกหนังสือรับรองนั้นต้องสอดคล้องกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลม

คำร้องตามวรรคหนึ่งต้องยื่นภายในกำหนดสองปีนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินมีผลใช้บังคับในพื้นที่นั้น และให้ถือว่าเป็นการอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัตินี้

.....

.....

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของ
ร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อประชาชน พ.ศ.

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อประชาชน พ.ศ.

เนื่องจากในปัจจุบัน ประเทศไทยประสบปัญหาความเหลื่อมล้ำในการถือครองทรัพย์สินในระดับสูง ปัญหาการถือครองที่ดินที่กระจุกตัวก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ปัญหาความเหลื่อมล้ำดังกล่าวทวีความรุนแรงมากขึ้น กล่าวคือ มุมมองของภาครัฐต่อการจัดสรรที่ดินให้แก่ประชาชนมักเป็นมุมมองของการสงวนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้ยังคงเป็นของรัฐ เมื่อเกิดความจำเป็นที่จะต้องกระจายที่ดินให้แก่ประชาชนเพื่อใช้ทำกิน รัฐก็มักจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อมิให้กรรมสิทธิ์นั้นตกเป็นของเอกชน พร้อมทั้งพ่วงเงื่อนไขหลายประการ เช่น การจำกัดประเภทของการใช้ประโยชน์ที่ดิน การจำกัดการโอนสิทธิครอบครอง ดังที่พบในบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ดังนั้น เพื่อให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดินแก่ประชาชนอย่างแท้จริงอันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในการถือครองทรัพย์สินของประเทศไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อประชาชน พ.ศ.

๒.๑ เมื่อพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับแล้ว ห้ามมิให้ตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมขึ้นในท้องที่ใดอีก (ร่างมาตรา ๕)

๒.๒ ให้คณะรัฐมนตรีมีอำนาจตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อประชาชน โดยอาจกำหนดเป็นเขตจังหวัด หรือบางส่วนภายในเขตจังหวัด หรือบางส่วนที่มีเขตติดต่อคาบเกี่ยวกันตั้งแต่สองจังหวัดขึ้นไปก็ได้ (ร่างมาตรา ๖)

๒.๓ ให้คณะกรรมการมีอำนาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อประชาชน โดยอาจแตกต่างกันในแต่ละเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อประชาชนก็ได้ (ร่างมาตรา ๗)

๒.๔ ให้สำนักงานมีหน้าที่และอำนาจในการปฏิรูปที่ดินเพื่อประชาชน โดยอาจแต่งตั้งบุคคลขึ้นเป็นคณะทำงาน และมอบหมายหน้าที่และอำนาจที่มีตามพระราชบัญญัตินี้ทั้งหมดหรือบางส่วนให้คณะทำงานกระทำการแทนก็ได้ (ร่างมาตรา ๘)

๒.๕ ที่ดินซึ่งจะนำมาปฏิรูปที่ดินเพื่อประชาชน ต้องเป็นที่ดินของรัฐซึ่งอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ร่างมาตรา ๙)

๒.๖ เมื่อมีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินใช้บังคับในพื้นที่ใดแล้ว ให้สำนักงานมีอำนาจกระทำการใด ๆ ในที่ดินของรัฐซึ่งอยู่ภายในเขตปฏิรูปที่ดินนั้นภายใต้อำนาจหน้าที่ของสำนักงานตามพระราชบัญญัตินี้

หรือกฎหมายอื่นแต่เพียงผู้เดียว ในกรณีที่มีเอกชนหรือหน่วยงานของรัฐอื่นโต้แย้งอำนาจกระทำการของสำนักงาน ให้คณะกรรมการเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด (ร่างมาตรา ๑๐)

๒.๗ ให้สำนักงานมีหน้าที่สำรวจสิทธิ และดำเนินการออกหนังสือรับรองให้กับประชาชนผู้มีสิทธิ เพื่อนำไปสู่การออกโฉนดที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินต่อไป (ร่างมาตรา ๑๑)

๒.๘ เมื่อมีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินใช้บังคับในพื้นที่ใดแล้ว ให้สำนักงานยุติการดำเนินการเพื่อออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในพื้นที่นั้นไว้ก่อน และให้สำนักงานแจ้งให้บรรดาผู้มีชื่อตามหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินนั้นซึ่งได้รับอนุญาตก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกาใช้บังคับรายงานจำนวนแปลงที่ดิน ขนาดที่ดินแต่ละแปลง ที่ตั้งของที่ดิน และกรุปประเภทการทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับอนุญาตต่อสำนักงานภายในเก้าสิบวัน (ร่างมาตรา ๑๒)

๒.๙ เมื่อครบกำหนดการรายงานของบรรดาผู้มีชื่อตามหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินซึ่งได้รับอนุญาตก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกาใช้บังคับ ให้สำนักงานดำเนินการตรวจสอบเพื่อรับรองว่าการรายงานดังกล่าวนั้นถูกต้องตามความเป็นจริง ถ้าพบว่าบุคคลผู้รายงานนั้นเป็นประชาชนผู้มีสิทธิ ให้สำนักงานดำเนินการออกหนังสือรับรองแก่บุคคลนั้น (ร่างมาตรา ๑๓)

๒.๑๐ ถ้าปรากฏว่าการรายงานนั้นไม่ถูกต้องโดยไม่มีเจตนาทุจริต ให้สำนักงานแก้ไขรายงานนั้นให้ตรงกับความเป็นจริง และถ้าพบว่าบุคคลผู้รายงานนั้นเป็นประชาชนผู้มีสิทธิ ให้สำนักงานดำเนินการออกหนังสือรับรองแก่บุคคลนั้น (ร่างมาตรา ๑๓)

๒.๑๑ ถ้าปรากฏว่าการรายงานนั้นไม่ถูกต้องตามความเป็นจริงโดยมีเจตนาทุจริต ให้สำนักงานยุติการพิจารณารายงานของบุคคลนั้น และให้ถือว่าเสมือนว่าไม่เคยมีการรายงานนั้นเลย (ร่างมาตรา ๑๓)

๒.๑๒ เมื่อสำนักงานได้รับรองการรายงานของบรรดาผู้มีชื่อตามหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินซึ่งได้รับอนุญาตก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกาใช้บังคับครบถ้วนแล้ว ให้สำนักงานดำเนินการตรวจสอบว่ามีผู้ใดนอกเหนือจากบุคคลผู้รายงานดังกล่าวที่ได้ครอบครองและเข้าทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐภายในเขตปฏิรูปที่ดินบ้าง (ร่างมาตรา ๑๔)

๒.๑๓ เมื่อปรากฏข้อมูลอันได้มาจากการตรวจสอบว่าบุคคลตามร่างมาตรา ๑๔ ใดเป็นประชาชนผู้มีสิทธิ ให้สำนักงานปิดประกาศชื่อ รูปแปลงที่ดินและรายละเอียดอื่นอันทำให้บุคคลนั้นมีคุณสมบัติเป็นประชาชนผู้มีสิทธิไว้ในที่เปิดเผย ณ ที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งแปลงที่ดินนั้นตั้งอยู่เป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับแต่วันปิดประกาศ และให้เผยแพร่รายละเอียดดังกล่าวให้ประชาชนทราบทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย (ร่างมาตรา ๑๕)

๒.๑๔ ในกรณีที่บุคคลใดเห็นว่า บุคคลซึ่งสำนักงานปิดประกาศชื่อนั้นไม่ใช่ประชาชนผู้มีสิทธิ หรือเป็นประชาชนผู้มีสิทธิ แต่จะได้รับการสิทธิในที่ดินตามพระราชบัญญัติไม่น้อยกว่าหรือมากกว่าที่ควรได้ ให้บุคคลนั้นยื่นคำร้องเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการภายในเก้าสิบวันนับแต่วันปิดประกาศ หากไม่มีบุคคลใดยื่นคำร้อง

หรือคณะกรรมการวินิจฉัยให้ยกคำร้องนั้น ให้สำนักงานดำเนินการออกหนังสือรับรองแก่ประชาชนผู้มีสิทธินั้น ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันปิดประกาศ (ร่างมาตรา ๑๖)

๒.๑๕ เมื่อครบกำหนดสองปีนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาประกาศเขตปฏิรูปที่ดินใช้บังคับ แต่สำนักงานยังดำเนินการตามร่างมาตรา ๑๔ ในพื้นที่ตามพระราชกฤษฎีกานั้นไม่แล้วเสร็จ ให้คณะกรรมการมีอำนาจประกาศขยายกำหนดเวลาได้ตามที่เห็นสมควร แต่ต้องไม่เกินหนึ่งปี (ร่างมาตรา ๑๗)

๒.๑๖ หากคณะกรรมการไม่ประกาศขยายกำหนดเวลา หรือเมื่อครบกำหนดเวลาตามที่คณะกรรมการได้ประกาศขยายตามวรรคหนึ่งแล้วการดำเนินการตามร่างมาตรา ๑๔ ยังไม่แล้วเสร็จ ให้สำนักงานประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์และสื่ออื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด ให้บุคคลที่เห็นว่าตนเองเป็นประชาชนผู้มีสิทธิตามพระราชบัญญัตินี้เสนอหลักฐานต่อสำนักงานภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่เริ่มต้นการประชาสัมพันธ์ (ร่างมาตรา ๑๗)

๒.๑๗ เมื่อได้รับหนังสือรับรองตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว ให้บุคคลที่มีชื่อในหนังสือรับรองยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน ให้กรมที่ดินดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่บุคคลที่มีชื่อในหนังสือรับรองให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่บุคคลนั้นได้มีคำขอ (ร่างมาตรา ๑๘)

๒.๑๘ เมื่อดำเนินการตรวจสอบที่ดินทั้งหมดในเขตปฏิรูปที่ดินนั้นแล้วเสร็จ และไม่มีอุทธรณ์โดยอยู่ระหว่างพิจารณาแล้ว ให้สำนักงานออกประกาศว่าการปฏิรูปที่ดินเพื่อประชาชนในเขตปฏิรูปที่ดินนั้นเป็นอันเสร็จสิ้นแล้ว (ร่างมาตรา ๒๐)

๒.๑๙ ให้ถือว่าไม่มีผู้ใดครอบครองหรือใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐในเขตปฏิรูปที่ดินซึ่งได้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อประชาชนเสร็จสิ้นแล้ว เว้นแต่ที่ดินของรัฐซึ่งได้ออกหนังสือรับรองตามพระราชบัญญัตินี้และยังไม่ได้ดำเนินการหรืออยู่ระหว่างดำเนินการขออนุญาตที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน (ร่างมาตรา ๒๐)

๒.๒๐ เมื่อนายกรัฐมนตรีเห็นว่าการปฏิรูปที่ดินเพื่อประชาชนได้เป็นอันเสร็จสิ้นทั่วราชอาณาจักรแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อตราพระราชกฤษฎีกายุติการปฏิรูปที่ดินเพื่อประชาชน (ร่างมาตรา ๒๑)

๒.๒๑ เมื่อพระราชกฤษฎีกายุติการปฏิรูปที่ดินเพื่อประชาชนมีผลใช้บังคับแล้ว ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ และให้ยุบเลิกสำนักงาน โดยให้อินทรีนที่ดินของรัฐในเขตปฏิรูปที่ดินไปอยู่ในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (ร่างมาตรา ๒๒)

๒.๒๒ ประชาชนผู้มีสิทธิ ได้แก่

(๑) เป็นผู้มีชื่อในหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ และมีพยานหลักฐานพิสูจน์ได้ว่า ได้เป็นผู้ทำประโยชน์ในที่ดินนั้นต่อเนื่องนับแต่ได้รับอนุญาตจนถึงปัจจุบัน โดยไม่เคยมีการแบ่งแยกหรือโอนที่ดินนั้นไปยังผู้อื่น เว้นแต่เป็นการแบ่งแยกเพื่อการรับโอนมาทางการตกทอดทางมรดก

(๒) เป็นผู้ที่ไม่มีชื่อในหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ แต่มีพยานหลักฐานพิสูจน์ได้ว่า ได้เข้าทำเกษตรกรรมในที่ดินนั้นอย่างสงบเปิดเผยโดยเจตนาเป็นเจ้าของต่อเนื่องกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี และมีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างหนึ่งอย่างใดเกี่ยวกับการได้ที่ดินนั้นมาจากผู้มีชื่อในหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินนั้น โดยต้องเป็นผู้ที่มีทรัพย์สินรวมกันไม่เกินสิบล้านบาท

(๓) เป็นผู้ที่ไม่มีชื่อในหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ แต่มีพยานหลักฐานพิสูจน์ได้ว่า ได้เข้าทำประโยชน์อย่างอื่นที่ไม่ใช่เกษตรกรรมในที่ดินนั้นอย่างสงบเปิดเผยโดยเจตนาเป็นเจ้าของต่อเนื่องกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี และมีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างหนึ่งอย่างใดเกี่ยวกับการได้ที่ดินนั้นมาจากผู้มีชื่อในหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินนั้น โดยต้องเป็นผู้ที่มีทรัพย์สินรวมกันไม่เกินห้าสิบล้านบาทและมีกรรมสิทธิ์ที่ดินแปลงหนึ่งหรือหลายแปลงทั่วราชอาณาจักรรวมกันไม่เกินห้าสิบลไร่ (ร่างมาตรา ๒๓)

๒.๒๓ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ได้รับโฉนดที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อประชาชนตามพระราชบัญญัตินี้ บุคคลผู้มีคุณสมบัติตามร่างมาตรา ๒๓ (๑) จะแบ่งแยกหรือโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นไปยังผู้อื่นมิได้ เว้นแต่การโอนขายไปยังธนาคารที่ดินหรือเป็นการตกทอดทางมรดกแก่ทายาทโดยธรรม (ร่างมาตรา ๒๔)

๒.๒๔ ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่ได้รับโฉนดที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อประชาชนตามพระราชบัญญัตินี้ บุคคลผู้มีคุณสมบัติตามร่างมาตรา ๒๓ (๒) และ (๓) จะแบ่งแยกหรือโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นไปยังผู้อื่นมิได้ เว้นแต่การโอนขายไปยังธนาคารที่ดินหรือเป็นการตกทอดทางมรดกแก่ทายาทโดยธรรม (ร่างมาตรา ๒๕)

๒.๒๕ บุคคลหนึ่งจะได้รับกรรมสิทธิ์ในที่ดินด้วยวิธีการตามพระราชบัญญัตินี้เกินกว่าห้าสิบลไร่ไม่ได้ เว้นแต่จะเป็นบุคคลตามร่างมาตรา ๒๓ (๑) ซึ่งเป็นผู้มีชื่อในหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินแปลงหนึ่งหรือหลายแปลงรวมกันเกินกว่าห้าสิบลไร่ แต่ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยไร่ (ร่างมาตรา ๒๖)

๒.๒๖ ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งอันชอบด้วยกฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๒๗)

๒.๒๗ ผู้ใดจงใจแสดงเอกสารหรือหลักฐานอย่างใด ๆ หรือแจ้งข้อความซึ่งตนเองรู้อยู่แล้วว่าเป็นเท็จต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสิหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๒๘)

๒.๒๘ ถ้าความผิดตามร่างมาตรา ๒๘ นั้นได้กระทำไปเพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่หลงเชื่อว่าเป็นตนหรือบุคคลอื่นเป็นประชาชนผู้มีสิทธิ หรือกระทำไปเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นมีสิทธิได้รับกรรมสิทธิ์ในที่ดินตามเงื่อนไขแห่งพระราชบัญญัตินี้มากกว่าที่ควรได้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีและปรับไม่เกินหกหมื่นบาท (ร่างมาตรา ๒๙)

๒.๒๙ ผู้ใดเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๓๐)

๒.๓๐ ถ้าความผิดตามร่างมาตรา ๓๐ นั้นได้กระทำไปเพื่อให้ผู้หนึ่งผู้ใดมีสิทธิได้รับกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ตามเงื่อนไขแห่งพระราชบัญญัตินี้ทั้งที่ไม่มีคุณสมบัติหรือบกพร่องในคุณสมบัติ หรือได้กระทำไปเพื่อให้ผู้หนึ่ง ผู้ใดมีสิทธิได้รับกรรมสิทธิ์ในที่ดินตามเงื่อนไขแห่งพระราชบัญญัตินี้มากกว่าที่ควรได้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ หนึ่งปีถึงสิบปีและปรับไม่เกินสองหมื่นบาท (ร่างมาตรา ๓๑)

๒.๓๑ ให้ถือว่าบุคคลผู้เข้าร่วมโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนในลักษณะแปลงรวมโดยไม่ให้กรรมสิทธิ์ ตามนโยบายของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ในท้องที่ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมแล้วก่อนพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นประชาชนผู้มีสิทธิ เมื่อมีการประกาศพระราชกฤษฎีกา กำหนดเขตปฏิรูปที่ดินใช้บังคับในพื้นที่นั้น (ร่างมาตรา ๓๒)

๒.๓๒ บุคคลที่อยู่ระหว่างการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ตาม กฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม แต่สำนักงานได้ยุติการดำเนินการนั้นด้วยเหตุที่ พระราชบัญญัตินี้บัญญัติไว้ มีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการเพื่อให้คณะกรรมการมีคำวินิจฉัยเป็นรายกรณีได้ (ร่างมาตรา ๓๓)